

Κεφάλαιο 1^ο

Τριγωνομετρία

Ο μαθητής που έχει μελετήσει το κεφάλαιο αυτό θα πρέπει:

- ✓ Να γνωρίζει την έννοια της περιοδικής συνάρτησης, και να μπορεί να σχεδιάζει τις γραφικές παραστάσεις των συναρτήσεων $y = \alpha u(x)$, $y = \alpha \sin(\omega x)$.
- ✓ Να μπορεί να επιλύει τις βασικές τριγωνομετρικές εξισώσεις: $\eta u x = a$, $\sin u x = a$, $\epsilon \varphi x = a$ και άλλες που ανάγονται σ' αυτές.
- ✓ Να γνωρίζει τους τύπους του αθροίσματος της διαφοράς και του διπλάσιου τόξου, καθώς και τις αποδείξεις αυτών και με την βοήθεια αυτών να υπολογίζει την τιμή παραστάσεων των τριγωνομετρικών αριθμών.
- ✓ Να επιλύει τριγωνομετρικές εξισώσεις.
- ✓ Να αποδεικνύει τριγωνομετρικές ταυτότητες.

ΤΡΙΓΩΝΟΜΕΤΡΙΑ: Τύποι - Βασικές έννοιες

Πρόσημο τριγωνομετρικών αριθμών γωνιώς ω

	Τεταρτημόρια			
	I	II	III	IV
ημω	+	+	-	-
συνω	+	-	-	+
εφω	+	-	+	-
σφω	+	-	+	-

Πίνακας τριγωνομετρικών αριθμών βασικών γωνιών

ω (μοίρες)	0°	30°	45°	60°	90°	180°	270°	360°
ω (rad)	0	$\frac{\pi}{6}$	$\frac{\pi}{4}$	$\frac{\pi}{3}$	$\frac{\pi}{2}$	π	$\frac{3\pi}{2}$	2π
ημω	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	1	0	-1	0
συνω	1	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	-1	0	1
εφω	0	$\frac{\sqrt{3}}{3}$	1	$\sqrt{3}$	-	0	-	0
σφω	-	$\sqrt{3}$	1	$\frac{\sqrt{3}}{3}$	0	-	0	-

Ταυτότητα	Με την προϋπόθεση
$\eta\mu^2\omega + \sigma\nu^2\omega = 1$	$\omega \in \mathbb{R}$
$\epsilon\phi\omega = \frac{\eta\mu\omega}{\sigma\nu\omega}$	$\omega \in \mathbb{R}, \sigma\nu\omega \neq 0$
$\sigma\phi\omega = \frac{\sigma\nu\omega}{\eta\mu\omega}$	$\omega \in \mathbb{R}, \eta\mu\omega \neq 0$
$\epsilon\phi\omega \cdot \sigma\phi\omega = 1$	$\omega \in \mathbb{R}, \eta\mu\omega \cdot \sigma\nu\omega \neq 0$
$\eta\mu^2\omega = \frac{\epsilon\phi^2\omega}{1 + \epsilon\phi^2\omega}$	$\omega \in \mathbb{R}, \sigma\nu\omega \neq 0$
$\sigma\nu^2\omega = \frac{1}{1 + \epsilon\phi^2\omega}$	$\omega \in \mathbb{R}, \sigma\nu\omega \neq 0$

	$-x$	$\frac{\pi}{2} - x$	$\frac{\pi}{2} + x$	$\pi - x$	$\pi + x$	$\frac{3\pi}{2} - x$	$\frac{3\pi}{2} + x$	$2\pi - x$	$2\pi + x$
		$90 - x$	$90 + x$	$180 - x$	$180 + x$	$270 - x$	$270 + x$	$360 - x$	$360 + x$
ημ	$-\eta\mu x$	συν x	συν x	ημ x	$-\eta\mu x$	$-\sigma\mu n x$	$-\sigma\mu n x$	$-\eta\mu x$	ημ x
συν	συν x	ημ x	$-\eta\mu x$	$-\sigma\mu n x$	$-\sigma\mu n x$	ημ x	ημ x	συν x	συν x
εφ	$-\epsilon\phi x$	σφ x	$-\sigma\phi x$	$-\epsilon\phi x$	εφ x	σφ x	$-\sigma\phi x$	$-\epsilon\phi x$	εφ x
σφ	$-\sigma\phi x$	εφ x	$-\epsilon\phi x$	$-\sigma\phi x$	σφ x	εφ x	$-\epsilon\phi x$	$-\sigma\phi x$	σφ x

Περιοδική συνάρτηση

Μια συνάρτηση f με πεδίο ορισμού A λέγεται **περιοδική**, όταν υπάρχει $T \in \mathbb{R}_+^*$ τέτοιος ώστε για κάθε $x \in A$ να ισχύουν:

i. $x + T \in A, x - T \in A$, ii. $f(x + T) = f(x - T) = f(x)$

Ο αριθμός T λέγεται **περίοδος** της συνάρτησης f .

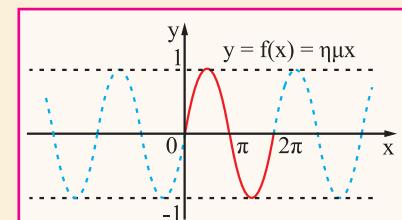
Η συνάρτηση ημίτονο

Η συνάρτηση με την οποία κάθε πραγματικός αριθμός x αντιστοιχίζεται στο $\eta\mu(x \text{ rad})$ λέγεται **συνάρτηση ημίτονο** και τη συμβολίζουμε με:

$$\eta\mu x = \eta\mu(x \text{ rad})$$

Η συνάρτηση ημίτονο είναι περιοδική με περίοδο 2π διότι:

$\eta\mu(2\pi + x) = \eta\mu x$, για κάθε $x \in \mathbb{R}$
 Αυτό σημαίνει ότι η γραφική της παράσταση επαναλαμβάνεται σε κάθε διάστημα πλάτους 2π . Η μονοτονία της συνάρτησης αυτής στο διάστημα $[0, 2\pi]$ φαίνεται στον διπλανό πίνακα.

x	0	$\frac{\pi}{2}$	π	$\frac{3\pi}{2}$	2π
$\eta\mu x$	0	1	0	-1	0

Annotations: An arrow points from the value 1 to the point $(\pi/2, 1)$ with the label "μέγιστο". Another arrow points from the value -1 to the point $(3\pi/2, -1)$ with the label "ελάχιστο".

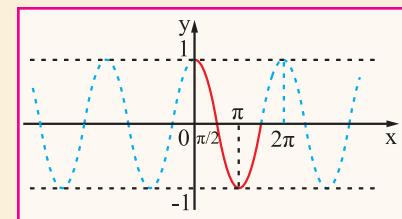
Η συνάρτηση συνημίτονο

Η συνάρτηση με την οποία κάθε πραγματικός αριθμός x αντιστοιχίζεται στο $\sigma\mu(x \text{ rad})$ λέγεται **συνάρτηση συνημίτονο** και τη συμβολίζουμε με:

$$\sigma\mu x = \sigma\mu(x \text{ rad})$$

Η συνάρτηση αυτή είναι περιοδική με περίοδο 2π , διότι:

$$\sigma\mu(2\pi + x) = \sigma\mu x \text{ για κάθε } x \in \mathbb{R}$$

Αυτό σημαίνει ότι η γραφική της παράσταση επαναλαμβάνεται σε κάθε διάστημα πλάτους 2π . Η μονοτονία της συνάρτησης αυτής στο διάστημα $[0, 2\pi]$ φαίνεται στον διπλανό πίνακα.

x	0	$\frac{\pi}{2}$	π	$\frac{3\pi}{2}$	2π
συνx	1	0	-1	0	1

μέγιστο ελάχιστο μέγιστο

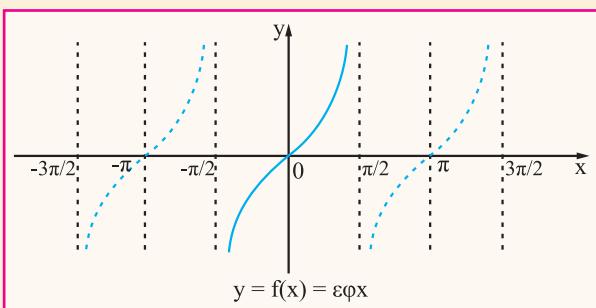
Η συνάρτηση εφαπτομένη

Η συνάρτηση εφαπτόμενη ορίζεται ως το πηλίκο του ημιτόνου προς το συνημίτονο.

Είναι: $f(x) = \varepsilon \varphi x = \frac{\eta \mu x}{\sigma \nu x}$ με πεδίο ορισμού το $A = \{x \in \mathbb{R} : \sigma \nu x \neq 0\}$

Η συνάρτηση εφx είναι περιοδική με περίοδο π διότι: $\varepsilon \varphi(\pi + x) = \varepsilon \varphi x$, για κάθε $x \in A$. Άρα η γραφική της παράσταση επαναλαμβάνεται η ίδια σε κάθε διάστημα πλάτους π .

Όταν το x πλησιάζει (“τείνει”) στο $\frac{\pi}{2}$ με $x < \frac{\pi}{2}$ η εφx τείνει στο $+\infty$ γι' αυτό λέμε ότι η ευθεία $x = \frac{\pi}{2}$ είναι **κατακόρυφη ασύμπτωτη** της γραφικής παράστασης της f με $f(x) = \varepsilon \varphi x$.

Οι συναρτήσεις $f(x) = \rho \eta \mu(\omega x)$, όπου $\rho, \omega > 0$ και $g(x) = \rho \sigma \nu(\omega x)$, όπου $\rho, \omega > 0$

Επειδή $-1 \leq \eta \mu x \leq 1$ έχουμε $-1 \leq \eta \mu x(\omega x) \leq 1$ και επειδή $\rho > 0$ είναι:

$$-\rho \leq \rho \eta \mu(\omega x) \leq \rho \Leftrightarrow -\rho \leq f(x) \leq \rho$$

Άρα η μέγιστη τιμή της f είναι το ρ και η ελάχιστη τιμή της είναι το $-\rho$.

Το ω καθορίζει την **περίοδο T** της f που είναι: $T = \frac{2\pi}{\omega}$

Τριγωνομετρικές εξισώσεις

$$\eta \mu x = \eta \mu \theta \Leftrightarrow x = 2k\pi + \theta \quad \text{ή} \quad x = 2k\pi + \pi - \theta, \quad k \in \mathbb{Z}$$

$$\sigma v x = \sigma v \theta \Leftrightarrow x = 2k\pi \pm \theta, \quad k \in \mathbb{Z}$$

$$\varepsilon \varphi x = \varepsilon \varphi \theta \Leftrightarrow x = k\pi + \theta, \quad k \in \mathbb{Z}$$

$$\sigma \varphi x = \sigma \varphi \theta \Leftrightarrow x = k\pi + \theta, \quad k \in \mathbb{Z}$$

Τριγωνομετρικοί αριθμοί αθροίσματος και διαφοράς

$\sigma v(\alpha + \beta) = \sigma v \alpha \sigma v \beta - \eta \mu \alpha \eta \mu \beta$	$\sigma v(\alpha - \beta) = \sigma v \alpha \sigma v \beta + \eta \mu \alpha \eta \mu \beta$
$\eta \mu(\alpha + \beta) = \eta \mu \alpha \sigma v \beta + \sigma v \alpha \eta \mu \beta$	$\eta \mu(\alpha - \beta) = \eta \mu \alpha \sigma v \beta - \sigma v \alpha \eta \mu \beta$
$\varepsilon \varphi(\alpha + \beta) = \frac{\varepsilon \varphi \alpha + \varepsilon \varphi \beta}{1 - \varepsilon \varphi \alpha \varepsilon \varphi \beta}$	$\varepsilon \varphi(\alpha - \beta) = \frac{\varepsilon \varphi \alpha - \varepsilon \varphi \beta}{1 + \varepsilon \varphi \alpha \varepsilon \varphi \beta}$
$\sigma \varphi(\alpha + \beta) = \frac{\sigma \varphi \alpha \sigma \varphi \beta - 1}{\sigma \varphi \alpha + \sigma \varphi \beta}$	$\sigma \varphi(\alpha - \beta) = \frac{\sigma \varphi \alpha \sigma \varphi \beta + 1}{\sigma \varphi \beta - \sigma \varphi \alpha}$

Τριγωνομετρικοί αριθμοί του 2α

1. $\eta \mu 2\alpha = 2\eta \mu \alpha$		
2α. $\sigma v 2\alpha = \sigma v^2 \alpha - \eta \mu^2 \alpha$	2β. $\sigma v 2\alpha = 2\sigma v^2 \alpha - 1$	2γ. $\sigma v 2\alpha = 1 - 2\eta \mu^2 \alpha$
3. $\varepsilon \varphi 2\alpha = \frac{2\varepsilon \varphi \alpha}{1 - \varepsilon \varphi^2 \alpha}$	4. $\sigma \varphi 2\alpha = \frac{\sigma \varphi^2 \alpha - 1}{2\sigma \varphi \alpha}$	5. $\eta \mu 2\alpha = \frac{2\varepsilon \varphi \alpha}{1 + \varepsilon \varphi^2 \alpha}$
6. $\sigma v 2\alpha = \frac{1 - \varepsilon \varphi^2 \alpha}{1 + \varepsilon \varphi^2 \alpha}$	7. $\varepsilon \varphi^2 \alpha = \frac{1 - \sigma v 2\alpha}{1 + \sigma v 2\alpha}$	8. $\eta \mu^2 \alpha = \frac{1 - \sigma v 2\alpha}{2}$
9. $\sigma v^2 \alpha = \frac{1 + \sigma v 2\alpha}{2}$	10. $\eta \mu 3\alpha = 3\eta \mu \alpha - 4\eta \mu^3 \alpha$	11. $\sigma v 3\alpha = 4\sigma v^3 \alpha - 3\sigma v \alpha$

[Τριγωνομετρικοί αριθμοί αθροίσματος και διαφορές γωνίων]

ΘΕΩΡΙΑ 1 $\sin(\alpha - \beta) = \sin\alpha\cos\beta + \cos\alpha\sin\beta$

Απόδειξη

Χωρίς απόδειξη

ΘΕΩΡΙΑ 2 $\sin(\alpha + \beta) = \sin\alpha\cos\beta - \cos\alpha\sin\beta$

Απόδειξη

Αν στον τύπο (1) αντικαταστήσουμε το β με $-\beta$ έχουμε :

$$\sin[\alpha - (-\beta)] = \sin(\alpha + \beta)$$

$$\sin[\alpha - (-\beta)] = \sin\alpha\cos(-\beta) + \cos\alpha\sin(-\beta) = \sin\alpha\cos\beta - \cos\alpha\sin\beta$$

ΘΕΩΡΙΑ 3 $\cos(\alpha + \beta) = \cos\alpha\cos\beta - \sin\alpha\sin\beta$

Απόδειξη

Επειδή $\sin(\pi/2 - x) = \cos x$ και $\cos(\pi/2 - x) = \sin x$ έχουμε :

$$\cos(\alpha + \beta) = \cos[\pi/2 - (\alpha + \beta)] = \cos[(\pi/2 - \alpha) - \beta] =$$

$$= \cos(\pi/2 - \alpha)\sin\beta + \cos(\pi/2 - \alpha)\cos\beta = \cos\alpha\sin\beta + \cos\alpha\cos\beta$$

ΘΕΩΡΙΑ 4 $\cos(\alpha - \beta) = \cos\alpha\cos\beta + \sin\alpha\sin\beta$

Απόδειξη

Αν στον τύπο (3) αντικαταστήσουμε το β με το $-\beta$ έχουμε :

$$\cos[\alpha + (-\beta)] = \cos(\alpha - \beta)$$

$$\cos[\alpha + (-\beta)] = \cos\alpha\cos(-\beta) + \sin\alpha\sin(-\beta) = \cos\alpha\cos\beta - \sin\alpha\sin\beta$$

ΘΕΩΡΙΑ 5 $\varepsilon\varphi(\alpha + \beta) = \frac{\varepsilon\varphi\alpha + \varepsilon\varphi\beta}{1 - \varepsilon\varphi\alpha\varepsilon\varphi\beta}$, $\sigma\nu\sigma(\alpha + \beta) \neq 0$ και $\sigma\nu\alpha \neq 0$ και $\sigma\nu\beta \neq 0$.

Απόδειξη

$$\begin{aligned} \varepsilon\varphi(\alpha + \beta) &= \frac{\eta\mu(\alpha + \beta)}{\sigma\nu(\alpha + \beta)} = \frac{\eta\mu\sigma\nu\beta + \sigma\nu\eta\mu\beta}{\sigma\nu\sigma\nu\beta - \eta\mu\eta\mu\beta} = (\Delta\text{iαιρούμε με } \sigma\nu\sigma\nu\beta \neq 0) \\ &= \frac{\frac{\eta\mu\sigma\nu\beta}{\sigma\nu\sigma\nu\beta} + \frac{\sigma\nu\eta\mu\beta}{\sigma\nu\sigma\nu\beta}}{\frac{\sigma\nu\sigma\nu\beta}{\sigma\nu\sigma\nu\beta} + \frac{\eta\mu\eta\mu\beta}{\sigma\nu\sigma\nu\beta}} = \frac{\varepsilon\varphi\alpha + \varepsilon\varphi\beta}{1 - \varepsilon\varphi\alpha\varepsilon\varphi\beta} \end{aligned}$$

ΘΕΩΡΙΑ 6 $\varepsilon\varphi(\alpha - \beta) = \frac{\varepsilon\varphi\alpha - \varepsilon\varphi\beta}{1 + \varepsilon\varphi\alpha\varepsilon\varphi\beta}$

Απόδειξη

Αν στον τύπο (5) αντικαταστήσουμε το β με $-\beta$ έχουμε :

$$\begin{aligned} \varepsilon\varphi(\alpha - \beta) &= \varepsilon\varphi[\alpha + (-\beta)] \\ \varepsilon\varphi[\alpha + (-\beta)] &= \frac{\varepsilon\varphi\alpha + \varepsilon\varphi(-\beta)}{1 - \varepsilon\varphi\alpha\varepsilon\varphi(-\beta)} = \frac{\varepsilon\varphi\alpha - \varepsilon\varphi\beta}{1 + \varepsilon\varphi\alpha\varepsilon\varphi\beta} \end{aligned}$$

[Τριγωνομετρικοί αριθμοί της γωνίας 2α]

ΘΕΩΡΙΑ 7 $\eta\mu 2\alpha = 2\eta\mu\sigma\nu\alpha$

Απόδειξη

$$\eta\mu 2\alpha = \eta\mu(\alpha + \alpha) = \eta\mu\sigma\nu\alpha + \sigma\nu\eta\mu\alpha = 2\eta\mu\sigma\nu\alpha$$

ΘΕΩΡΙΑ 8 $\sigma\nu\sigma 2\alpha = \sigma\nu\sigma^2\alpha - \eta\mu^2\alpha = 2\sigma\nu\sigma^2\alpha - 1 = 1 - 2\eta\mu^2\alpha$

Απόδειξη

$$\sigma\nu\sigma 2\alpha = \sigma\nu\sigma(\alpha + \alpha) = \sigma\nu\sigma\sigma\nu\alpha - \eta\mu\eta\mu\alpha = \sigma\nu\sigma^2\alpha - \eta\mu^2\alpha$$

$$\sigma\nu\sigma^2\alpha - \eta\mu^2\alpha = \sigma\nu\sigma^2\alpha - (1 - \sigma\nu\sigma^2\alpha) = \sigma\nu\sigma^2\alpha - 1 + \sigma\nu\sigma^2\alpha = 2\sigma\nu\sigma^2\alpha - 1$$

$$\sigma \nu v^2 \alpha - \eta \mu^2 \alpha = 1 - \eta \mu^2 \alpha - \eta \mu^2 \alpha = 1 - 2 \eta \mu^2 \alpha$$

ΘΕΩΡΙΑ 9 $\varepsilon \varphi 2\alpha = \frac{2\varepsilon \varphi \alpha}{1 - \varepsilon \varphi^2 \alpha}$

Απόδειξη

$$\varepsilon \varphi 2\alpha = \varepsilon \varphi(\alpha + \alpha) = \frac{\varepsilon \varphi \alpha + \varepsilon \varphi \alpha}{1 - \varepsilon \varphi \alpha \varepsilon \varphi \alpha} = \frac{2\varepsilon \varphi \alpha}{1 - \varepsilon \varphi^2 \alpha}$$

ΘΕΩΡΙΑ 10 $\sigma \nu v^2 \alpha = \frac{1 + \sigma \nu v 2\alpha}{2}$

Απόδειξη

Από τον τύπο (2) έχουμε:

$$\sigma \nu v 2\alpha = 2\sigma \nu v^2 \alpha - 1 \Leftrightarrow \sigma \nu v 2\alpha + 1 = 2\sigma \nu v^2 \alpha \Leftrightarrow \sigma \nu v^2 \alpha = \frac{1 + \sigma \nu v 2\alpha}{2}$$

ΘΕΩΡΙΑ 11 $\eta \mu^2 \alpha = \frac{1 - \sigma \nu v 2\alpha}{2}$

Απόδειξη

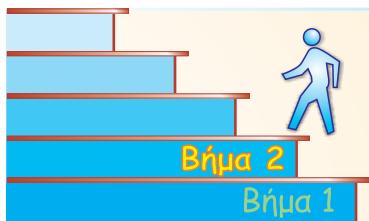
Από τον τύπο (2) έχουμε:

$$\sigma \nu v 2\alpha = 1 - 2\eta \mu^2 \alpha \Leftrightarrow 2\eta \mu^2 \alpha = 1 - \sigma \nu v 2\alpha \Leftrightarrow \eta \mu^2 \alpha = \frac{1 - \sigma \nu v 2\alpha}{2}$$

ΘΕΩΡΙΑ 12 $\varepsilon \varphi^2 \alpha = \frac{1 - \sigma \nu v 2\alpha}{1 + \sigma \nu v 2\alpha}$

Απόδειξη

$$\varepsilon \varphi^2 \alpha = \frac{\eta \mu^2 \alpha}{\sigma \nu v^2 \alpha} = \frac{\frac{1 - \sigma \nu v 2\alpha}{2}}{\frac{1 + \sigma \nu v 2\alpha}{2}} = \frac{1 - \sigma \nu v 2\alpha}{1 + \sigma \nu v 2\alpha}$$

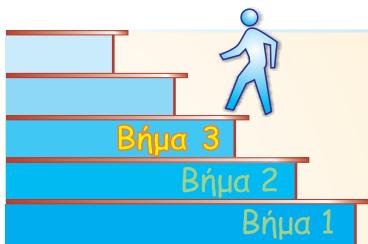

Επαναλαμβάνουμε
τις ασκήσεις “κλειδιά”

A. Από το σχολικό βιβλίο

ΑΛΓΕΒΡΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ έκδοση 2003.

§ 1.1	A' Ομάδα: 5, 6, 7, 8
	B' Ομάδα: 2, 3
§ 1.2	A' Ομάδα: 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12
	B' Ομάδα: 1, 2, 3
§ 1.3	A' Ομάδα: 6, 8, 10, 11
	B' Ομάδα: 1, 2, 3, 4, 6, 8
§ 1.4	A' Ομάδα: 6, 7, 8, 9, 10
	B' Ομάδα: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Λύνουμε περισσότερες ασκήσεις

1. Δίνεται η συνάρτηση:

$$f(x) = a \cdot \eta \mu \left(\frac{2x}{3} \right) + \beta \quad \text{με } x \in \mathbb{R} \text{ και } a > 0, \beta \in \mathbb{R}$$

- i. Αν η μέγιστη τιμή της f είναι το 3 και η γραφική της παράσταση C_f τέμνει τον y' στο σημείο $(0,1)$, βρείτε τα $a, \beta \in \mathbb{R}$.
- ii. Να κάνετε την γραφική της παράσταση σε διάστημα πλάτους μιας περιόδου.
- iii. Βρείτε τα σημεία που η γραφική παράσταση της f τέμνει τον άξονα x' στο διάστημα μιας περιόδου.

Λύση:

i. • Η C'_f τέμνει τον y' στο $(0,1)$, άρα το σημείο $M(0,1) \in C'_f \Leftrightarrow f(0) = 1 \Leftrightarrow \beta = 1$

$$\bullet \text{ Για } x \in \mathbb{R} \text{ ισχύει: } -1 \leq \eta \mu \left(\frac{2x}{3} \right) \leq 1 \Leftrightarrow \quad (\text{πολλαπλασιάζουμε με } a > 0)$$

$$-\alpha \leq a \cdot \eta \mu \left(\frac{2x}{3} \right) \leq \alpha \Leftrightarrow \quad (\text{προσθέτουμε το } 1)$$

$$-\alpha + 1 \leq a \cdot \eta \mu \left(\frac{2x}{3} \right) + 1 \leq \alpha + 1 \Leftrightarrow$$

$$-\alpha + 1 \leq f(x) \leq \alpha + 1$$

Δηλαδή η μέγιστη τιμή της f είναι το $\alpha + 1$, άρα $\alpha + 1 = 3 \Leftrightarrow \alpha = 2$ και τελικά:

$$f(x) = 2 \eta \mu \left(\frac{2x}{3} \right) + 1 \quad \text{με } x \in \mathbb{R}$$

ii. • Η f είναι περιοδική με ελάχιστη θετική περίοδο $T = \frac{2\pi}{\frac{2}{3}} = 3\pi$.

Άρα θα την μελετήσουμε στο διάστημα $[0, 3\pi]$.

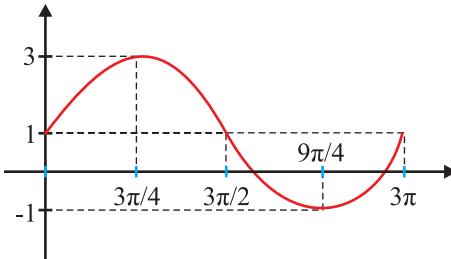
- Η f είναι γνησίως μονότονη κατά διαστήματα ως εξής:

x	0	$3\pi/4$	$3\pi/2$	$9\pi/4$	3π
$f(x)$		↑	↓	↓	↑

- Ο πίνακας τιμών της f είναι:

x	0	$3\pi/4$	$3\pi/2$	$9\pi/4$	3π
$\eta \mu\left(\frac{2x}{3}\right)$	0	1	0	-1	0
$2\eta \mu\left(\frac{2x}{3}\right)$	0	2	0	-2	0
$2\eta \mu\left(\frac{2x}{3}\right) - 1$	-1	3	1	-1	1

Άρα η γραφική παράσταση της f είναι η επόμενη:

iii. Θα λύσουμε την εξισώση $f(x) = 0$ στο διάστημα $[0, 3\pi]$

Βρίσκουμε καταρχάς τις γενικές λύσεις της εξισώσης:

$$2\eta \mu \frac{2x}{3} + 1 = 0 \Leftrightarrow \eta \mu \frac{2x}{3} = -\frac{1}{2} = \eta \mu \left(-\frac{\pi}{6}\right) \Leftrightarrow$$

$$\frac{2x}{3} = 2\kappa\pi - \frac{\pi}{6} \quad \text{ή} \quad \frac{2x}{3} = 2\kappa\pi + \frac{7\pi}{6} \Leftrightarrow x = 3\kappa\pi - \frac{\pi}{4} \quad \text{ή} \quad x = 3\kappa\pi + \frac{7\pi}{4}$$

$$\text{Πρέπει: } 0 \leq 3\kappa\pi - \frac{\pi}{4} \leq 3\pi \quad \text{και} \quad 0 \leq 3\kappa\pi + \frac{7\pi}{4} \leq 3\pi$$

$$\frac{\pi}{4} \leq 3\kappa\pi \leq 3\pi + \frac{\pi}{4}$$

$$-\frac{7\pi}{4} \leq 3\kappa\pi \leq 3\pi - \frac{7\pi}{4}$$

$$\frac{1}{12} \leq \kappa \leq \frac{13}{12}$$

$$-\frac{7}{12} \leq \kappa \leq -\frac{5}{12}$$

$$\text{Άρα } \kappa = 1$$

$$\text{Άρα } \kappa = 0$$

Άρα η γραφική παράσταση της f τέμνει τον x' - x στο $A\left(\frac{11\pi}{4}, 0\right)$ που προκύπτει από την $x = 3\kappa\pi - \frac{\pi}{4}$ αν θέσουμε $\kappa = 1$, και στο $B\left(\frac{7\pi}{4}, 0\right)$ που προκύπτει από την $x = 3\kappa\pi + \frac{7\pi}{4}$ αν θέσουμε $\kappa = 0$.

- 2.** Στο διπλανό σχήμα, φαίνεται η γραφική παράσταση μιας περιοδικής συνάρτησης f στο διάστημα μιας περιόδου της οποίας ο τύπος είναι της μορφής: $f(t) = \rho \eta \mu(\omega t) + \beta$, και οι τιμές $f(t)$ είναι οι πωλήσεις σε χιλιάδες κομμάτια ενος προϊόντος στην διάρκεια μιας οκταετίας.

- i. Βρείτε τον τύπο της συνάρτησης.
ii. Σε ποιες χρονικές στιγμές οι πωλήσεις $f(t)$ είναι 100.000 κομμάτια;
iii. Σε ποιο χρονικό διάστημα οι πωλήσεις υπερβαίνουν τις 100.000 κομμάτια;

Λύση:

- i. Ο τύπος της f είναι:

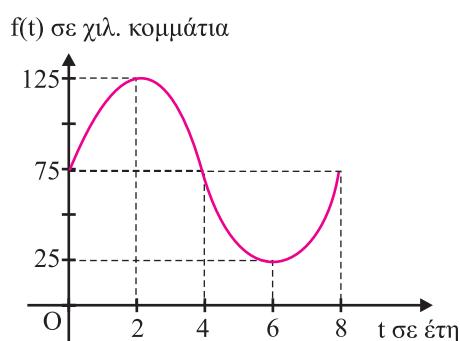
$$f(t) = \rho \eta \mu(\omega t) + \beta \quad \text{με } 0 \leq t \leq 8 \text{ και } \rho > 0$$

- Επειδή είναι περιοδική με περίοδο 8 έχουμε: $8 = \frac{2\pi}{\omega} \Leftrightarrow \omega = \frac{\pi}{4}$

- Επίσης ισχύει: $-1 \leq \eta \mu\left(\frac{\pi}{4} \cdot t\right) \leq 1 \Leftrightarrow -\rho \leq \rho \cdot \eta \mu\left(\frac{\pi}{4} \cdot t\right) \leq \rho \Leftrightarrow \beta - \rho \leq \rho \cdot \eta \mu\left(\frac{\pi}{4} \cdot t\right) + \beta \leq \beta + \rho \Leftrightarrow \beta - \rho \leq f(t) \leq \beta + \rho$

Όμως $25 \leq f(t) \leq 125$, άρα: $\begin{cases} \beta - \rho = 25 \\ \beta + \rho = 125 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 2\beta = 150 \\ \rho = 125 - \beta \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} \beta = 75 \\ \rho = 50 \end{cases}$

Άρα τελικά ο τύπος της f είναι: $f(t) = 50 \eta \mu\left(\frac{\pi}{4} \cdot t\right) + 75 \quad \text{με } 0 \leq t \leq 8$

ii. Λύνουμε την εξίσωση:

$$\begin{aligned} f(t) = 100 &\Leftrightarrow 50\eta\mu\left(\frac{\pi}{4} \cdot t\right) + 75 = 100 \Leftrightarrow \eta\mu\left(\frac{\pi}{4} \cdot t\right) = \frac{1}{2} \Leftrightarrow \\ \eta\mu\left(\frac{\pi}{4} \cdot t\right) &= \eta\mu\left(\frac{\pi}{6}\right) \Leftrightarrow \frac{\pi}{4} \cdot t = 2\kappa\pi + \frac{\pi}{6} \quad \text{ή} \quad \frac{\pi}{4} \cdot t = 2\kappa\pi + \pi - \frac{\pi}{6} \Leftrightarrow \\ t &= 8\kappa + \frac{2}{3} \quad \text{ή} \quad t = 8\kappa + \frac{10}{3} \quad \text{με } \kappa \in \mathbb{N} \end{aligned}$$

$$\left. \begin{array}{l} 0 \leq 8\kappa + \frac{2}{3} \leq 8 \Leftrightarrow -\frac{2}{3} \leq 8\kappa \leq \frac{22}{3} \\ 0 \leq 8\kappa + \frac{10}{3} \leq 8 \Leftrightarrow -\frac{10}{3} \leq 8\kappa \leq \frac{14}{3} \end{array} \right\} \Leftrightarrow \kappa = 0$$

$$\text{Tότε είναι: } t = \frac{2}{3} \quad \text{ή} \quad t = \frac{10}{3}$$

$$\begin{aligned} \text{iii.} \quad \text{Λύνουμε την ανίσωση: } f(t) > 100 &\Leftrightarrow \eta\mu\left(\frac{\pi}{4} \cdot t\right) > \frac{1}{2} \Leftrightarrow \frac{\pi}{6} < \frac{\pi t}{4} < \frac{5\pi}{6} \Leftrightarrow \\ &\Leftrightarrow \frac{2}{3} < t < \frac{10}{3} \Leftrightarrow t \in \left(\frac{2}{3}, \frac{10}{3}\right) \end{aligned}$$

3.i. Δείξτε ότι: $\sigmauv(x+y) \cdot \sigmauv(x-y) = \sigmauv^2x + \sigmauv^2y - 1$

$$\text{ii.} \quad \text{Λύστε την εξίσωση:} \quad \sigmauv\left(x + \frac{\pi}{6}\right) \cdot \sigmauv\left(x - \frac{\pi}{6}\right) = \frac{1}{2}$$

iii. Αν σε τρίγωνο ΑΒΓ ισχύει: $\sigmauv^2A + \sigmauv^2B = 1 + \sigmauv\Gamma$, δείξτε ότι είναι ορθογώνιο.

Λύση:

$$\begin{aligned} \text{i.} \quad \text{Ισχύει:} \quad &\sigmauv(x+y) \cdot \sigmauv(x-y) = \\ &= (\sigmauvx \cdot \sigmauvy - \eta\mu x \cdot \eta\mu y) \cdot (\sigmauvx \cdot \sigmauvy + \eta\mu x \cdot \eta\mu y) = \\ &= \sigmauv^2x \cdot \sigmauv^2y - \eta\mu^2x \cdot \eta\mu^2y = \\ &= \sigmauv^2x \cdot \sigmauv^2y - (1 - \sigmauv^2x) \cdot (1 - \sigmauv^2y) = \\ &= \sigmauv^2x \cdot \sigmauv^2y - 1 + \sigmauv^2y + \sigmauv^2x - \sigmauv^2x \cdot \sigmauv^2y = \\ &= \sigmauv^2x + \sigmauv^2y - 1 \end{aligned}$$

ii. Η εξίσωση γράφεται:

$$\begin{aligned} \sin\left(x + \frac{\pi}{6}\right) \cdot \sin\left(x - \frac{\pi}{6}\right) = \frac{1}{2} &\Leftrightarrow \sin^2 x + \sin x \cdot \frac{\pi}{6} - 1 = \frac{1}{2} \Leftrightarrow \\ \sin^2 x + \frac{3}{4} - 1 = \frac{1}{2} &\Leftrightarrow \sin^2 x = \frac{3}{4} \Leftrightarrow \sin x = \frac{\sqrt{3}}{2} \text{ ή } \sin x = -\frac{\sqrt{3}}{2} \Leftrightarrow \\ \sin x = \sin \frac{\pi}{3} \text{ ή } \sin x = \sin \frac{2\pi}{3} &\Leftrightarrow x = 2k\pi \pm \frac{\pi}{3} \text{ ή } x = 2k\pi \pm \frac{2\pi}{3}, k \in \mathbb{Z} \end{aligned}$$

iii. Ισχύει: $\sin^2 A + \sin^2 B = 1 + \sin \Gamma$ ή

$$\sin^2 A + \sin^2 B - 1 = \sin \Gamma \text{ ή}$$

$$\sin(A+B) \cdot \sin(A-B) = \sin \Gamma \text{ ή}$$

$$-\sin \Gamma \cdot \sin(A-B) = \sin \Gamma \text{ ή}$$

$$\sin \Gamma + \sin \Gamma \cdot \sin(A-B) = 0 \text{ ή}$$

$$\sin \Gamma [1 + \sin(A-B)] = 0 \text{ ή}$$

$$\sin \Gamma = 0 \text{ ή } \sin(A-B) = -1 \text{ ή}$$

$$\Gamma = 90^\circ \text{ ή } A-B=\pi, \text{ που είναι αδύνατο. Άρα } \Gamma = 90^\circ.$$

4. Δίνεται τρίγωνο ΑΒΓ.

i. Λείξτε οτι: $\varepsilon \varphi \frac{A}{2} \cdot \varepsilon \varphi \frac{B}{2} + \varepsilon \varphi \frac{B}{2} \cdot \varepsilon \varphi \frac{\Gamma}{2} + \varepsilon \varphi \frac{\Gamma}{2} \cdot \varepsilon \varphi \frac{A}{2} = 1$

ii. Αν $\varepsilon \varphi \frac{A}{2} = \frac{1}{2}$ και $\varepsilon \varphi \frac{B}{2} = \frac{1}{3}$, βρείτε την γωνία Γ.

Λύση:

i. Ισχύει: $A + B + \Gamma = 180^\circ \Leftrightarrow \frac{A}{2} + \frac{B}{2} + \frac{\Gamma}{2} = 90^\circ \Leftrightarrow \frac{A}{2} + \frac{B}{2} = 90^\circ - \frac{\Gamma}{2}$

$$\text{Οπότε: } \varepsilon \varphi \left(\frac{A}{2} + \frac{B}{2} \right) = \varepsilon \varphi \left(90^\circ - \frac{\Gamma}{2} \right) \text{ ή } \frac{\varepsilon \varphi \frac{A}{2} + \varepsilon \varphi \frac{B}{2}}{1 - \varepsilon \varphi \frac{A}{2} \cdot \varepsilon \varphi \frac{B}{2}} = \sigma \varphi \frac{\Gamma}{2} \text{ ή}$$

$$\frac{\varepsilon \varphi \frac{A}{2} + \varepsilon \varphi \frac{B}{2}}{1 - \varepsilon \varphi \frac{A}{2} \cdot \varepsilon \varphi \frac{B}{2}} = \frac{1}{\varepsilon \varphi \frac{\Gamma}{2}} \text{ ή } \left(\varepsilon \varphi \frac{A}{2} + \varepsilon \varphi \frac{B}{2} \right) \cdot \varepsilon \varphi \frac{\Gamma}{2} = 1 - \varepsilon \varphi \frac{A}{2} \cdot \varepsilon \varphi \frac{B}{2} \text{ ή}$$

$$\varepsilon \varphi \frac{A}{2} \cdot \varepsilon \varphi \frac{\Gamma}{2} + \varepsilon \varphi \frac{B}{2} \cdot \varepsilon \varphi \frac{\Gamma}{2} + \varepsilon \varphi \frac{A}{2} \cdot \varepsilon \varphi \frac{B}{2} = 1$$

ii. Εφόσον $\epsilon\varphi \frac{A}{2} = \frac{1}{2}$ και $\epsilon\varphi \frac{B}{2} = \frac{1}{3}$ σύμφωνα με το i. ερώτημα είναι:

$$\frac{1}{2} \cdot \epsilon\varphi \frac{\Gamma}{2} + \frac{1}{3} \cdot \epsilon\varphi \frac{\Gamma}{2} + \frac{1}{6} = 1 \quad \text{ή} \quad 3 \cdot \epsilon\varphi \frac{\Gamma}{2} + 2 \cdot \epsilon\varphi \frac{\Gamma}{2} = 5 \quad \text{ή} \quad \epsilon\varphi \frac{\Gamma}{2} = 1 \quad \text{ή} \quad \frac{\Gamma}{2} = 45^\circ$$

$$\text{Αρα } \hat{\Gamma} = 90^\circ.$$

5. Αν $\frac{\pi}{4} < \alpha < \frac{\pi}{2}$ και $\epsilon\varphi 2\alpha = -\frac{5}{12}$.

i. Δείξτε ότι: $\epsilon\varphi \alpha = 5$.

ii. Λύστε την εξίσωση $3 \cdot \epsilon\varphi(x - \alpha) + \epsilon\varphi \alpha = 3 \cdot \epsilon\varphi x$, εφόσον $\epsilon\varphi \frac{3\pi}{25} = \frac{2}{3}$.

Λύση:

i. Ισχύει: $\epsilon\varphi 2\alpha = -\frac{5}{12} \Leftrightarrow \frac{2\epsilon\varphi \alpha}{1 - \epsilon\varphi^2 \alpha} = -\frac{5}{12} \Leftrightarrow$

$$5 \cdot \epsilon\varphi^2 \alpha - 5 = 24 \cdot \epsilon\varphi \alpha \Leftrightarrow 5 \cdot \epsilon\varphi^2 \alpha - 24 \cdot \epsilon\varphi \alpha - 5 = 0 \Leftrightarrow$$

Θέτουμε $y = \epsilon\varphi \alpha$ και η εξίσωση γίνεται:

$$5y^2 - 24y - 5 = 0 \Leftrightarrow y = \frac{-(-24) \pm \sqrt{26^2}}{25} \Leftrightarrow y = \frac{24 \pm 26}{10} \Leftrightarrow$$

$$y = 5 \quad \text{ή} \quad y = -\frac{1}{5}. \text{ Αρα } \epsilon\varphi \alpha = 5 \quad \text{ή} \quad \epsilon\varphi \alpha = -\frac{1}{5}$$

Επειδή $\frac{\pi}{4} < \alpha < \frac{\pi}{2}$ είναι $\epsilon\varphi \alpha > 0$, οπότε $\epsilon\varphi \alpha = 5$.

ii. $3 \cdot \epsilon\varphi(x - \alpha) + \epsilon\varphi \alpha = 3 \cdot \epsilon\varphi x \Leftrightarrow 3 \cdot \frac{\epsilon\varphi x - \epsilon\varphi \alpha}{1 + \epsilon\varphi x \cdot \epsilon\varphi \alpha} + 5 = 3 \cdot \epsilon\varphi x \Leftrightarrow$

$$3 \cdot \frac{\epsilon\varphi x - 5}{1 + 5 \cdot \epsilon\varphi x} + 5 = 3 \cdot \epsilon\varphi x \Leftrightarrow 3 \cdot \epsilon\varphi x - 15 + 5 + 25 \cdot \epsilon\varphi x = 3 \cdot \epsilon\varphi x + 15 \cdot \epsilon\varphi^2 x \Leftrightarrow$$

$$15 \cdot \epsilon\varphi^2 x - 25 \cdot \epsilon\varphi x + 10 = 0 \Leftrightarrow 3 \cdot \epsilon\varphi^2 x - 5 \cdot \epsilon\varphi x + 2 = 0 \Leftrightarrow$$

Θέτουμε $y = \epsilon\varphi x$ και η εξίσωση γίνεται:

$$3y^2 - 5y + 2 = 0 \Leftrightarrow y = \frac{-(-5) \pm \sqrt{1}}{2 \cdot 3} \Leftrightarrow y = \frac{5 \pm 1}{6} \Leftrightarrow y = 1 \quad \text{ή} \quad y = \frac{2}{3}$$

$$\text{Άρα } \varepsilon\varphi x = 1 \text{ ή } \varepsilon\varphi x = \frac{2}{3} \Leftrightarrow x = k\pi + \frac{\pi}{4} \text{ ή } x = k\pi + \frac{3\pi}{25} \text{ με } k \in \mathbb{Z}.$$

6.a. Δείξτε ότι: $\sin 33^\circ \cdot \sin 12^\circ - \sin 57^\circ \cdot \sin 78^\circ = \frac{\sqrt{2}}{2}$

β. Δείξτε ότι: $\varepsilon\varphi 22^\circ + \sigma\varphi 67^\circ = 1 - \varepsilon\varphi 22^\circ \cdot \sigma\varphi 67^\circ$

γ. Δείξτε ότι: $\sin^2(45^\circ - \alpha) - \eta\mu^2(45^\circ - \alpha) = \eta\mu 2\alpha$

δ. Δείξτε ότι: $\sin^3 \frac{\pi}{8} \cdot \eta\mu \frac{\pi}{8} + \eta\mu^3 \frac{\pi}{8} \cdot \sin \frac{\pi}{8} = \frac{\sqrt{2}}{4}$

Λύση:

α. Παρατηρούμε ότι:

- $33^\circ + 57^\circ = 90^\circ$ άρα $\sin 57^\circ = \eta\mu 33^\circ$ και

- $12^\circ + 78^\circ = 90^\circ$ άρα $\sin 78^\circ = \eta\mu 12^\circ$

$$\sin 33^\circ \cdot \sin 12^\circ - \sin 57^\circ \cdot \sin 78^\circ = \sin 33^\circ \cdot \sin 12^\circ - \eta\mu 33^\circ \cdot \eta\mu 12^\circ =$$

$$\sin(33^\circ + 12^\circ) = \sin 45^\circ = \frac{\sqrt{2}}{2}$$

β. Παρατηρούμε ότι:

- $23^\circ + 67^\circ = 90^\circ$ άρα $\sigma\varphi 67^\circ = \varepsilon\varphi 23^\circ$

Οπότε:

$$\varepsilon\varphi 22^\circ + \varepsilon\varphi 67^\circ = 1 - \varepsilon\varphi 22^\circ \cdot \sigma\varphi 67^\circ \Leftrightarrow \varepsilon\varphi 22^\circ + \varepsilon\varphi 23^\circ = 1 - \varepsilon\varphi 22^\circ \cdot \varepsilon\varphi 23^\circ \Leftrightarrow$$

$$\frac{\varepsilon\varphi 22^\circ + \varepsilon\varphi 23^\circ}{1 - \varepsilon\varphi 22^\circ \cdot \varepsilon\varphi 23^\circ} = 1 \Leftrightarrow \varepsilon\varphi(22^\circ + 23^\circ) = 1 \Leftrightarrow \varepsilon\varphi 45^\circ = 1, \text{ που είναι αληθές}$$

γ. Ισχύει: $\sin^2(45^\circ - \alpha) - \eta\mu^2(45^\circ - \alpha) = \sin[2(45^\circ - \alpha)] =$
 $\sin(90^\circ - 2\alpha) = \eta\mu 2\alpha$

δ. Ισχύει: $\sin^3 \frac{\pi}{8} \cdot \eta\mu \frac{\pi}{8} + \eta\mu^3 \frac{\pi}{8} \cdot \sin \frac{\pi}{8} = \eta\mu \frac{\pi}{8} \cdot \sin \frac{\pi}{8} \left(\sin^2 \frac{\pi}{8} + \eta\mu^2 \frac{\pi}{8} \right) =$
 $\eta\mu \frac{\pi}{8} \cdot \sin \frac{\pi}{8} = \frac{1}{2} \cdot 2\eta\mu \frac{\pi}{8} \cdot \sin \frac{\pi}{8} = \frac{1}{2} \cdot \eta\mu \frac{\pi}{4} = \frac{1}{2} \cdot \frac{\sqrt{2}}{2} = \frac{\sqrt{2}}{4}$

7.i. Αν ισχύει: $\sin \left(x + \frac{\pi}{3} \right) + \sqrt{3} \cdot \eta\mu \left(x + \frac{\pi}{3} \right) = \frac{8}{5}, \text{ δείξτε ότι: } \sin vx = \frac{4}{5}.$

ii. Αν $0 < x < \frac{\pi}{2}$ βρείτε τα $\eta\mu 2x$, $\sigma\nu\nu 2x$.

iii. Αν ισχύει: $\varepsilon\phi(y + 2x) = 1$ δείξτε ότι $\varepsilon\phi y = -\frac{17}{31}$.

Λύση:

i. Ισχύει:

$$\begin{aligned} \sigma\nu\nu\left(x + \frac{\pi}{3}\right) + \sqrt{3} \cdot \eta\mu\left(x + \frac{\pi}{3}\right) &= \frac{8}{5} \Leftrightarrow \\ \sigma\nu\nu x \cdot \sigma\nu\nu \frac{\pi}{3} - \eta\mu x \cdot \eta\mu \frac{\pi}{3} + \sqrt{3} \cdot \left(\eta\mu x \cdot \sigma\nu\nu \frac{\pi}{3} + \sigma\nu\nu x \cdot \eta\mu \frac{\pi}{3} \right) &= \frac{8}{5} \Leftrightarrow \\ \frac{1}{2} \cdot \sigma\nu\nu x - \frac{\sqrt{3}}{2} \cdot \eta\mu x + \frac{\sqrt{3}}{2} \cdot \eta\mu x + \frac{3}{2} \cdot \sigma\nu\nu x &= \frac{8}{5} \Leftrightarrow 2 \cdot \sigma\nu\nu x = \frac{8}{5} \Leftrightarrow \sigma\nu\nu x = \frac{4}{5} \end{aligned}$$

ii. Ισχύει:

$$\eta\mu^2 x = 1 - \sigma\nu\nu^2 x \Leftrightarrow \eta\mu^2 x = 1 - \frac{16}{25} \Leftrightarrow \eta\mu^2 x = \frac{9}{25} \Leftrightarrow \eta\mu x = \frac{3}{5} \text{ ή } \eta\mu x = -\frac{3}{5}$$

$$\text{Επειδή } 0 < x < \frac{\pi}{2} \text{ είναι } \eta\mu x > 0. \text{ Οπότε } \eta\mu x = \frac{3}{5}.$$

$$\text{Οπότε: } \bullet \eta\mu 2x = 2\eta\mu x \sigma\nu\nu x = 2 \cdot \frac{3}{5} \cdot \frac{4}{5} = \frac{24}{25}$$

$$\bullet \sigma\nu\nu 2x = 2\sigma\nu\nu^2 x - 1 = 2 \cdot \frac{16}{25} - 1 = \frac{7}{25}$$

$$\bullet \varepsilon\phi 2x = \frac{\eta\mu 2x}{\sigma\nu\nu 2x} = \frac{24}{7}$$

iii. Ισχύει: $\varepsilon\phi(y + 2x) = 1 \Leftrightarrow \frac{\varepsilon\phi y + \varepsilon\phi 2x}{1 - \varepsilon\phi y \cdot \varepsilon\phi 2x} = 1 \Leftrightarrow \varepsilon\phi y + \frac{24}{7} = 1 - \frac{24}{7} \cdot \varepsilon\phi y \Leftrightarrow$

$$7 \cdot \varepsilon\phi y + 24 = 7 - 24 \cdot \varepsilon\phi y \Leftrightarrow 31 \cdot \varepsilon\phi y = -17 \Leftrightarrow \varepsilon\phi y = -\frac{17}{31}$$

8.i. Δείξτε ότι:

$$\eta\mu^2\left(\frac{\pi}{8} + \frac{x}{2}\right) - \eta\mu^2\left(\frac{\pi}{8} - \frac{x}{2}\right) = \frac{\sqrt{2}}{2} \cdot \eta\mu x$$

ii. Λύστε την εξίσωση: $4\left[\eta\mu^2\left(\frac{\pi}{8} + \frac{x}{2}\right) - \eta\mu^2\left(\frac{\pi}{8} - \frac{x}{2}\right)\right]^2 = \sigma\nu v 2x$

Λύση:

i. Ισχύει:

$$\eta\mu^2\left(\frac{\pi}{8} + \frac{x}{2}\right) - \eta\mu^2\left(\frac{\pi}{8} - \frac{x}{2}\right) = \frac{1 - \sigma\nu v\left(\frac{\pi}{4} + x\right)}{2} - \frac{1 - \sigma\nu v\left(\frac{\pi}{4} - x\right)}{2} =$$

$$\frac{1 - \sigma\nu v\left(\frac{\pi}{4} + x\right) - 1 + \sigma\nu v\left(\frac{\pi}{4} - x\right)}{2} = \frac{\sigma\nu v\left(\frac{\pi}{4} - x\right) - \sigma\nu v\left(x + \frac{\pi}{4}\right)}{2} =$$

$$\frac{\sigma\nu v \frac{\pi}{4} \cdot \sigma\nu v x + \eta\mu \frac{\pi}{4} \cdot \eta\mu x - \sigma\nu v x \cdot \sigma\nu v \frac{\pi}{4} + \eta\mu x \cdot \eta\mu \frac{\pi}{4}}{2} =$$

$$\frac{2\eta\mu x \cdot \eta\mu \frac{\pi}{4}}{2} = \eta\mu \frac{\pi}{4} \cdot \eta\mu x = \frac{\sqrt{2}}{2} \cdot \eta\mu x$$

ii. Η εξίσωση ισοδύναμα γράφεται:

$$4\left[\eta\mu^2\left(\frac{\pi}{8} + \frac{x}{2}\right) - \eta\mu^2\left(\frac{\pi}{8} - \frac{x}{4}\right)\right]^2 = \sigma\nu v 2x \Leftrightarrow$$

$$4 \cdot \left(\frac{\sqrt{2}}{2} \cdot \eta\mu x\right)^2 = \sigma\nu v 2x \Leftrightarrow 2\eta\mu^2 x = \sigma\nu v 2x \Leftrightarrow$$

$$2 \cdot \frac{1 - \sigma\nu v 2x}{2} = \sigma\nu v 2x \Leftrightarrow 1 - \sigma\nu v 2x = \sigma\nu v 2x \Leftrightarrow$$

$$1 = 2 \cdot \sigma\nu v 2x \Leftrightarrow \sigma\nu v 2x = \frac{1}{2} \Leftrightarrow \sigma\nu v 2x = \sigma\nu v \frac{\pi}{3} \Leftrightarrow$$

$$2x = 2\kappa\pi \pm \frac{\pi}{3} \Leftrightarrow x = \kappa\pi \pm \frac{\pi}{6}, \kappa \in \mathbb{Z}$$

9.i. Αν το $\frac{\pi}{4}$ είναι ρίζα της εξίσωσης: $\alpha \cdot \sigma\nu v 4x + \beta \cdot \eta\mu^2 x = 0$, δείξτε ότι $\beta = 2\alpha$.

ii. Αν $\alpha \neq 0$, λύστε την εξίσωση.

Λύση:

- i. Το $\frac{\pi}{4}$ είναι ρίζα της εξίσωσης άρα:

$$\alpha \cdot \sin v \pi + \beta \cdot \eta \mu^2 \frac{\pi}{4} = 0 \Leftrightarrow -\alpha + \beta \cdot \frac{1}{2} = 0 \Leftrightarrow \beta = 2\alpha$$

- ii. Η εξίσωση γράφεται:

$$\alpha \cdot \sin v 4x + 2\alpha \cdot \eta \mu^2 x = 0 \Leftrightarrow \alpha \neq 0$$

$$\sin v 4x + 2 \cdot \eta \mu^2 x = 0 \Leftrightarrow 2 \cdot \sin v^2 2x - 1 + 2 \cdot \frac{1 - \sin v 2x}{2} = 0 \Leftrightarrow$$

$$2 \cdot \sin v^2 2x - 1 + 1 - \sin v 2x = 0 \Leftrightarrow 2 \cdot \sin v^2 2x - \sin v 2x = 0 \Leftrightarrow$$

$$\sin v 2x \cdot (2 \cdot \sin v 2x - 1) = 0 \Leftrightarrow \sin v 2x = 0 \quad \text{ή} \quad \sin v 2x = \frac{1}{2} \Leftrightarrow$$

$$2x = k\pi + \frac{\pi}{2} \quad \text{ή} \quad \sin v 2x = \sin v \frac{\pi}{3} \Leftrightarrow x = \frac{k\pi}{2} + \frac{\pi}{4} \quad \text{ή} \quad 2x = 2k\pi \pm \frac{\pi}{3} \Leftrightarrow$$

$$x = \frac{k\pi}{2} + \frac{\pi}{4} \quad \text{ή} \quad x = k\pi \pm \frac{\pi}{6}, \quad k \in \mathbb{Z}$$

10. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \sin v^3 x \cdot \eta \mu x - \eta \mu^3 x \cdot \sin v x$ με $x \in \mathbb{R}$.

i. Δείξτε οτι: $f(x) = \frac{1}{4} \cdot \eta \mu 4x$

ii. Λύστε την εξίσωση: $f(x) + \varepsilon \varphi \frac{\pi}{3} \cdot f\left(\frac{\pi}{8} - x\right) = \frac{1}{4}$

iii. Βρείτε την μέγιστη και ελάχιστη τιμή της συνάρτησης:

$$g(x) = 8 \cdot f(x) - 1 \quad \text{με} \quad x \in \mathbb{R}$$

Λύση:

- i. Για $x \in \mathbb{R}$ ισχύει:

$$f(x) = \sin v x \cdot \eta \mu x (\sin v^2 x - \eta \mu^2 x) \Leftrightarrow f(x) = \frac{1}{2} \cdot 2\eta \mu x \cdot \sin v x \cdot \sin v 2x \Leftrightarrow$$

$$f(x) = \frac{1}{2} \cdot \eta \mu 2x \cdot \sin v 2x \Leftrightarrow f(x) = \frac{1}{4} \cdot 2 \cdot \eta \mu 2x \cdot \sin v 2x \Leftrightarrow f(x) = \frac{1}{4} \cdot \eta \mu 4x$$

- ii. Η εξίσωση γράφεται:

$$\frac{1}{4} \cdot \eta\mu 4x + \varepsilon\varphi \frac{\pi}{3} \cdot \frac{1}{4} \cdot \eta\mu \left(\frac{\pi}{2} - 4x \right) = \frac{1}{4} \Leftrightarrow \eta\mu 4x + \varepsilon\varphi \frac{\pi}{3} \cdot \sin 4x = 1 \Leftrightarrow$$

$$\eta\mu 4x + \varepsilon\varphi \frac{\pi}{3} \cdot \sin 4x = 1 \Leftrightarrow \eta\mu 4x + \frac{\eta\mu \frac{\pi}{3}}{\sin \frac{\pi}{3}} \cdot \sin 4x = 1 \Leftrightarrow$$

$$\eta\mu 4x \cdot \sin \frac{\pi}{3} + \sin 4x \cdot \eta\mu \frac{\pi}{3} = \sin \frac{\pi}{3} \Leftrightarrow \eta\mu \left(4x + \frac{\pi}{3} \right) = \eta\mu \frac{\pi}{6} \Leftrightarrow$$

$$4x + \frac{\pi}{3} = 2k\pi + \frac{\pi}{6} \quad \text{ή} \quad 4x + \frac{\pi}{3} = 2k\pi + \frac{5\pi}{6} \Leftrightarrow$$

$$4x = 2k\pi - \frac{\pi}{6} \quad \text{ή} \quad 4x = 2k\pi + \frac{\pi}{2} \Leftrightarrow x = \frac{k\pi}{2} - \frac{\pi}{24} \quad \text{ή} \quad x = \frac{k\pi}{2} + \frac{\pi}{8}, \quad k \in \mathbb{Z}$$

iii. Για $x \in \mathbb{R}$ έχουμε: $g(x) = 8 \cdot f(x) - 1 = 2 \cdot \eta\mu 4x - 1$

$$\text{Για } x \in \mathbb{R} \text{ ισχύει: } -1 \leq \eta\mu 4x \leq 1$$

$$-2 \leq 2 \cdot \eta\mu 4x \leq 2$$

$$-3 \leq 2 \cdot \eta\mu 4x - 1 \leq 1$$

$$-3 \leq g(x) \leq 1$$

Άρα $-3, 1$ η ελάχιστη και η μέγιστη αντίστοιχα τιμή της g .

11.i. Δείξτε ότι: $\frac{\eta\mu 2a \cdot \sin a}{(1 + \sin 2a) \cdot (1 + \sin a)} = \varepsilon\varphi \frac{a}{2}$

ii. Δείξτε ότι: $\frac{1 + \sin 2a + \sin a}{\eta\mu 2a + \eta\mu a} = \sigma\varphi a$

iii. Λύστε την εξίσωση: $\frac{\eta\mu 2x \cdot \eta\mu x}{(1 + \sin 2x) \cdot (1 + \sin x)} = \frac{1 + \sin 2x + \sin x}{\eta\mu 2x + \eta\mu x}$

Λύση:

i. Ισχύει: $\frac{\eta\mu 2a \cdot \sin a}{(1 + \sin 2a) \cdot (1 + \sin a)} = \frac{2 \cdot \eta\mu a \cdot \sin a \cdot \sin a}{(1 + 2 \cdot \sin^2 a - 1) \cdot (1 + \sin a)} =$

$$\frac{2 \cdot \eta\mu\alpha \cdot \sin^2\alpha}{(2 \cdot \sin^2\alpha) \cdot (1 + \sin\alpha)} = \frac{2 \cdot \eta\mu\alpha}{1 + \sin\alpha} = \frac{2 \cdot \eta\mu \frac{\alpha}{2} \cdot \sin\frac{\alpha}{2}}{1 + 2 \cdot \sin^2\frac{\alpha}{2} - 1} =$$

$$\frac{2 \cdot \eta\mu \frac{\alpha}{2} \cdot \sin\frac{\alpha}{2}}{2 \cdot \sin^2\frac{\alpha}{2}} = \frac{\eta\mu \frac{\alpha}{2}}{\sin\frac{\alpha}{2}} = \epsilon\phi \frac{\alpha}{2}$$

ii. Ισχύει:

$$\frac{1 + \sin 2\alpha + \sin\alpha}{\eta\mu 2\alpha + \eta\mu\alpha} = \frac{1 + 2 \cdot \sin^2\alpha - 1 + \sin\alpha}{2 \cdot \eta\mu\alpha \cdot \sin\alpha + \eta\mu\alpha} =$$

$$\frac{\sin\alpha \cdot (2\sin\alpha + 1)}{\eta\mu\alpha \cdot (2\sin\alpha + 1)} = \frac{\sin\alpha}{\eta\mu\alpha} = \sigma\phi\alpha$$

iii. Η εξίσωση γράφεται:

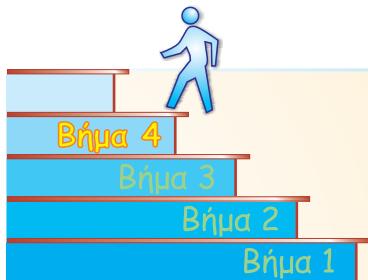
$$\frac{\eta\mu 2x \cdot \sin vx}{(1 + \sin 2x) \cdot (1 + \sin vx)} = \frac{1 + \sin 2x + \sin vx}{\eta\mu 2x + \eta\mu x} \Leftrightarrow$$

$$\epsilon\phi \frac{x}{2} = \sigma\phi x \Leftrightarrow \epsilon\phi \frac{x}{2} = \frac{1}{\epsilon\phi x} \Leftrightarrow \epsilon\phi x \cdot \epsilon\phi \frac{x}{2} = 1 \Leftrightarrow \frac{2 \cdot \epsilon\phi \frac{x}{2}}{1 - \epsilon\phi^2 \frac{x}{2}} \cdot \epsilon\phi \frac{x}{2} = 1 \Leftrightarrow$$

$$2 \cdot \epsilon\phi^2 \frac{x}{2} = 1 - \epsilon\phi^2 \frac{x}{2} \Leftrightarrow 3 \cdot \epsilon\phi^2 \frac{x}{2} = 1 \Leftrightarrow \epsilon\phi^2 \frac{x}{2} = \frac{1}{3} \Leftrightarrow$$

$$\epsilon\phi \frac{x}{2} = \frac{\sqrt{3}}{3} \quad \text{ή} \quad \epsilon\phi \frac{x}{2} = -\frac{\sqrt{3}}{3} \Leftrightarrow \epsilon\phi \frac{x}{2} = \epsilon\phi \frac{\pi}{6} \quad \text{ή} \quad \epsilon\phi \frac{x}{2} = \epsilon\phi \left(-\frac{\pi}{6}\right) \Leftrightarrow$$

$$\frac{x}{2} = \kappa\pi + \frac{\pi}{6} \quad \text{ή} \quad \frac{x}{2} = \kappa\pi - \frac{\pi}{6} \Leftrightarrow x = 2\kappa\pi + \frac{\pi}{3} \quad \text{ή} \quad x = 2\kappa\pi - \frac{\pi}{3}, \quad \kappa \in \mathbb{Z}$$

**Λύνουμε
μόνοι μας**

1. Θεωρούμε τις συναρτήσεις:

$$\text{i. } f(x) = 2\pi \frac{x}{2}, \quad \text{ii. } g(x) = \sqrt{2} \sin 3x, \quad \text{iii. } h(x) = 1 + 3\pi \frac{x}{4}$$

Να βρεθούν: **a.** η μέγιστη και η ελάχιστη τιμή,
β. η περίοδος, των παραπάνω συναρτήσεων.

2. Η θερμοκρασία μιας πόλης τώρες μετά τα μεσάνυκτα περιγράφεται συναρ-

τήσει του χρόνου t από τη σχέση: $\theta = \rho \pi t \left(\frac{\pi t}{12} \right)$ σε $0^\circ C$, $t \in [0, 24]$.

- α.** Βρείτε το ρ αν γνωρίζετε ότι στις 2 μετά τα μεσάνυκτα η θερμοκρασία της πόλης είναι $4^\circ C$.
- β.** Να σχεδιάσετε την γραφική παράσταση της θερμοκρασίας συναρτήσει του χρόνου σε διάστημα πλάτους μίας περιόδου.

3. Να λύσετε τις παρακάτω εξισώσεις :

i. $\sin x = -\frac{1}{\sqrt{2}}$, ii. $\sin 2x = \frac{3}{2\sqrt{3}}$, iii. $3\cos \frac{x}{4} + \sqrt{3} = 0$

4. Να λύσετε τις παρακάτω εξισώσεις:

i. $\eta \mu^3 x + \sin^3 x = -3\eta \mu x \sin x (\eta \mu x + \sin x)$

ii. $\sin^2 2x + \eta \mu^2 3x = 1$

iii. $\epsilon \varphi x + \sin x = \frac{1}{\sin x}$

5. Έστω η συνάρτηση: $f(x) = 3\eta\mu\left(x + \frac{\pi}{4}\right)$

- a. Να βρείτε τα x για τα οποία η f παρουσιάζει ελάχιστο στο διάστημα $[0, 2\pi]$.
- b. Να βρείτε τα σημεία στα οποία η γραφική παράσταση της f τέμνει τον άξονα x' .

6. Για την γωνία ω ισχύει ότι: $\sin 2\omega + 5\sin \omega + 3 = 0$

- i. Να αποδείξετε ότι: $\sin \omega = -\frac{1}{2}$
- ii. Αν επιπλέον ισχύει: $\pi \leq \omega \leq \frac{3\pi}{2}$ να υπολογίσετε τους τριγωνομετρικούς αριθμούς: $\eta\mu 2\omega$, $\sin 2\omega$ και $\epsilon\phi 2\omega$.

7. Δίνονται οι παραστάσεις:

$$A = \frac{-x + \eta\mu a - x \sin a}{1 - x \eta\mu a - \sin a} \quad \text{και} \quad B = \frac{1 - \sin 2a + x \epsilon \varphi^2 a}{1 + x + \sin 2a}$$

- i. Να αποδείξετε ότι οι παραπάνω παραστάσεις είναι ανεξάρτητες του x .
- ii. Αν $a = \frac{\pi}{3}$, να αποδείξετε ότι: $A + B = 3 + \sqrt{3}$.

8. Να λύσετε τις παρακάτω εξισώσεις :

- i. $-1 + \sin 2x = 2\eta\mu(\pi - x)$ ii. $\sin^2 x - \frac{\eta\mu 4x}{2} = \frac{1}{2}$
- iii. $\sin^2 2x - \eta\mu^2 2x = \frac{1}{\sqrt{2}}$

9. Να αποδείξετε ότι: $\left(1 + \sin \frac{\pi}{12}\right) \left(1 + \sin \frac{5\pi}{12}\right) \left(1 + \sin \frac{11\pi}{12}\right) \left(1 + \sin \frac{7\pi}{12}\right) = \frac{1}{16}$

10. Να αποδείξετε ότι: $\frac{1 - \varepsilon\varphi^2(135 - a)}{1 + \varepsilon\varphi^2(135 - a)} = -\eta\mu 2a$

11. Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \sin x - \eta \mu x$.

i. Να αποδείξετε ότι η f παίρνει τη μορφή: $f(x) = \sqrt{2} \eta \mu \left(x - \frac{5\pi}{4} \right)$

ii. Να λύσετε την εξίσωση: $\sin x - \eta \mu x = 1$

12. Να αποδείξετε ότι $\frac{1 + \varepsilon \varphi \alpha}{1 - \varepsilon \varphi \alpha} = \frac{\sin 2\alpha}{1 - \eta \mu 2\alpha}$ και στη συνέχεια με τη βοήθεια

του τύπου αυτού να υπολογίσετε την $\varepsilon \varphi \frac{\pi}{12}$.

13. Έστω η συνάρτηση $f(x) = \eta \mu \left(x + \frac{4\pi}{3} \right) \sin \left(x - \frac{\pi}{3} \right)$.

i. Να αποδείξετε ότι: $f(x) = -\frac{\sqrt{3}}{4} - \frac{1}{2} \eta \mu 2x$

ii. Να αποδείξετε ότι: $f(\pi - x) = f(-x)$

iii. Βρείτε τα $x \in [0, 2\pi)$ για τα οποία η f παίρνει την ελάχιστη τιμή της.

Ελέγχουμε
τη γνώση μας

Θέμα 1^ο

a. Αν $\alpha, \beta, \alpha + \beta \neq k\pi + \frac{\pi}{2}$, με $k \in \mathbb{Z}$, δείξτε ότι: $\operatorname{εφ}(\alpha + \beta) = \frac{\operatorname{εφ}\alpha + \operatorname{εφ}\beta}{1 - \operatorname{εφ}\alpha \operatorname{εφ}\beta}$

(Μονάδες 5)

β.i. Αν το $\frac{\pi}{6}$ είναι ρίζα της εξίσωσης $\alpha\mu^2x + \sigma\nu^22x = \frac{1}{2}$, βρείτε το α .

(Μονάδες 5)

ii. Το τρίγωνο ABC είναι ορθογώνιο στο A. Δείξτε ότι: $\eta\mu2B = \frac{2\beta\gamma}{\alpha^2}$

(Μονάδες 5)

iii. Δείξτε ότι: $\sigma\nu\nu^2\left(\frac{\pi}{4} - \alpha\right) - \eta\mu^2\left(\frac{\pi}{4} - \alpha\right) = \eta\mu2\alpha$ (Μονάδες 5)

iv. Δείξτε ότι: $1 + \eta\mu\alpha = \left(\eta\mu\frac{\alpha}{2} + \sigma\nu\frac{\alpha}{2}\right)^2$ (Μονάδες 5)

Θέμα 2^ο

Αποδείξτε τις ισότητες:

a. $\eta \mu 19^\circ \sigma \nu 26^\circ + \eta \mu 71^\circ \sigma \nu 64^\circ = \frac{\sqrt{2}}{2}$ *(Μονάδες 5)*

β. $\frac{\varepsilon \varphi^2 5\alpha - \varepsilon \varphi^2 3\alpha}{1 - \varepsilon \varphi^2 5\alpha \varepsilon \varphi^2 3\alpha} = \varepsilon \varphi 8\alpha \cdot \varepsilon \varphi 2\alpha$ *(Μονάδες 10)*

γ. $\eta \mu^3 \frac{\pi}{2} \sigma \nu \frac{\pi}{8} + \sigma \nu v^3 \frac{\pi}{8} = \frac{\sqrt{2}}{4}$ *(Μονάδες 10)*

Θέμα 3^ο

Λύστε τις εξισώσεις: a. $\varepsilon \varphi \left(\frac{\pi}{3} + x \right) \varepsilon \varphi \left(\frac{\pi}{3} - x \right) = -1$ *(Μονάδες 10)*

β. $\sigma \nu v 2x + 2\eta \mu^2 \frac{x}{2} = 0$

(Μονάδες 15)

Θέμα 4^ο

Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \eta \mu^4 x + \sigma v^4 x$ με $x \in R$.

a. Δείξτε ότι $f(x) = \frac{\sigma v^4 x + 3}{4}$, με $x \in R$.

(Μονάδες 5)

β. Να κάνετε την γραφική παράσταση της f .

(Μονάδες 10)

γ. Λύστε την εξίσωση $8f(x) = 7$ στο διάστημα $\left[0, \frac{\pi}{2}\right]$.

(Μονάδες 10)

ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ